

בבא מציעא טו

עניין: וגמר ונתן לשום פקדון

תרומת הדשן

סימן קיא

שאלה: בני אדם השולחים לחבירהם כפורים חלוקים וסדינים וכו"ג, יוצאים ידי משלוח מנות או לאו.

תשובה: יראה דאין יוצאים בהן, דנראה טעם דמשלוח מנות הוא כדי שיהא לכל אחד די וספק לקיים הסעודה כדינא². כדמשמע בגמ' פ"ק (מגילה ז, ב) דאביי בר אבין ורב חנינא בר אבין

הוו מחלפים סעודותיהו בהדדי ונפקי בהכי משלוח מנות. אלמא דטעמא משום סעודה היא. ותו נראה דלא אשכחן בשום מקום דמיקרי מנות אלא מידי דמיכלי או דמשתי. וכן דקדק הרמב"ם³ בלשונו שכתב וחיוב לשלוח שתי מנות של בשר או שתי מיני תבשיל או שתי מיני דאוכלים, ונראה דשתייהו בכלל אכילה⁴. ובמתנות לאביונים כתב מעות או מיני מאכלים. אלמא דגבי משלוח מנות סבר דווקא מידי דמיכלי.

ניצוצי אור

ט"ו ע"ב. המקדש את אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל אמר מעות מתנה כו'. יעוין שבת י' ע"א דאמר רב הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, ובכך כשלא הודיעו מוכח שלא נתן בתורת מתנה.

גמ' שבת י'

שלום: ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו שנאמר "לדעת כי אני ה' מקדשכם"

רש"י שבת י'

אמונה צבית הכסא: צריך להודיעו. מתן פלוני אתן לך וזהו דרך כבוד דשמא יתבייש לקבלה ומתוך כך מתרצין צדכרים ואינו צוץ צדכר וכן אם נתנה צביתו שלא מידיעתו לריך להודיעו שמידו צאה לו שמתוך כך יהא אוהבו: לדעת כי

חידושי אגדות מהר"ל שבת י'

הנותן מתנה לחבירו כו'. (שם ע"ב). יאמר רבא בר פירוש כאשר נתן מתנה לחבירו, כשם שהוא נתן כך ראוי שיהיה מקבל גמור לזאת המתנה, דאל"כ אין כאן נתינה כאשר אין מקבל לאותה מתנה. [ואם אין יודע מי נתן לו אין זה נקרא מקבל כאשר אינו יודע ממי מקבל ולפיכך צריך להודיע כדי שיהיה מקבל לאותה מתנה, שאם לא הודיעו אין מקבל לזאת המתנה. רק [אם] הוא עני וצריך פרנסה, אז אין צריך להודיע כי לא היה מכוין רק לפרנסו.

מנות הלוי אסתר ט, טו

יתברך על כל אשר גמלנו. עור-הוסיפו הפרזים על בני שושן, ומשלוח מנות וגו'. כי זה רומז כי הם באגודה אחת ובאהבה ואחוה, הפך מ"ש הצורך מפוזר ומפורד. ולכן ויכתוב מרדכי וגו' וראה דברי בני שושן ב"ט, ודברי בני הפרות במשלוח מנות איש לרעהו, והוסיף עוד ומתנות לאביונים להשלים כוונת הפרזים במה שהיו עושים י"ט, שאין לך קלוס גדול ממתנות לאביונים, שנאמר [משלי יט יז] מלוה ה' חונן דל.

חתם סופר או"ח קצו

על דברת הפרי חדש א"ח סי' תרצ"ה שפקפק על הרמ"א שפסק בהגה"ה [ס"ד] שאם שלח מנות לריעו ולא אבה לקבל כי מחל לו יצא ידי חובתו, או לצורך מי שנשלח לו. והנה ראיתי בזה ב' טעמים, בתה"ד [סי' קי"א] כתב כדי שיהיה הרוחה לבעלי שמחות, אולי לא יספיק לו סעודתו הרי חברו מסייעו עי"ש, וי"ל אפילו אית לי טובא מ"מ תיקנו כך שלא לבייש מי שאין לו ככסוף מס' תענית [כו' ע"ב], וא"כ כשם שאם באמת אין לו די ספוקו אין במחילתו כלום אלא אפי' אית לי מ"מ לא ימחול משום שלא לבייש, אך בס' מנות הלוי א) כתב בשם ראשית ב) להרבות השלום והרעות, היפך מרגילתו של הצר שאמר מפוזר ומפורד, פי' במקום שראוי להיות עם א' הנם מפוזרים ומפורדים במחלוקת, לכן תקנו משלוח מנות, א"כ י"ל כיון ששלח והראה חבתו אעפ"י שזה מוחל לו כבר יצא ידי חובתו,